

İKİNCİ YÜZYILDA EĞİTİM HAKKI ÇALIŞTAYI SONUÇ BİLDİRGESİ

27 KASIM 2021
ANKARA

Prof. Dr. Lale KARABIYIK
CHP Eğitim Politikalarından Sorumlu
Genel Başkan Yardımcısı

DİVAN KURULU ÜYELERİ

Yıldırım KAYA
Divan Başkanı
CHP Ankara Milletvekili
TBMM Milli Eğitim Kültür Gençlik ve Spor Komisyonu Grup
Sözcüsü

Burcu KÖKSAL
CHP Afyonkarahisar Milletvekili
TBMM Milli Eğitim Kültür Gençlik ve Spor Komisyonu Üyesi

Suat ÖZCAN
CHP Muğla Milletvekili
TBMM Milli Eğitim Kültür Gençlik ve Spor Komisyonu Üyesi

Dr. Sibel ÖZDEMİR
CHP İstanbul Milletvekili

Doç Dr. Ahmet YILDIZ
Ankara Üniversitesi

ÖN SÖZ

Cumhuriyet'in ikinci yüzyılına girmekte olduğumuz şu günlerde, Cumhuriyet değerlerinin hiç olmadığı kadar geriletildiği bir süreçten geçmekteyiz. 20 yıllık AKP iktidarının doğrudan Cumhuriyet'i hedef alan politikaları, 20 yılın sonunda artık kendi yok oluşunu doğurdu.

Bu süreç, aynı zamanda Cumhuriyet ve onun değerlerini her geçen gün daha iyi anlamamızı sağladı. Onun bize en büyük miraslarından olan aydınlanma hareketi ise tüm karanlığa rağmen varlığını sürdürmekte.

Cumhuriyet'in 100. yılında aydınlanma hareketinin önderi olan Cumhuriyet Halk Partisi, tarihsel sorumluluğunun bilincinde ikinci yüzyıla da önderlik ediyor.

Biliyoruz ki, aydınlanma hareketinin temeli eğitimidir. Bir enkazı devralan Cumhuriyet'in kurucu kadroları, çok kısa bir sürede eğitimde büyük devrimler gerçekleştirdi. Başta Köy Enstitüleri olmak üzere, eğitimde atılan adımlar hala yolumuzu aydınlatıyor.

100 yılın ardından bugün, benzer bir enkazla karşı karşıyayız. Cumhuriyet'in temelini eğitim olduğunun bilincinde olan AKP iktidarı, bu temeli çökertmek için her yolu denedi. Ancak bunda tam anlamıyla başarılı olamadı. Şimdi bize düşen, tıpkı 100 yıl önce olduğu gibi enkazı kaldırıp, yeniden aydınlanma hareketini başlatmaktır.

Ülkemizin kanayan yaralarından biri de eğitimidir. AKP, 20 yıllık iktidarında en büyük darbeyi eğitim devrimlerine vurdu. Ortadan kaldırmak için büyük çaba sarf etti, etmeye de devam ediyor.

Bugüne kadar **“Eğitimde çözülemeyecek sorun yoktur”** anlayışıyla çalıştık, halkın iktidarında da eğitim önceliğimiz olacak. Sorunlar ne kadar büyük olursa olsun birikimimizle ve eğitim bileşenleriyle bu zorlu süreci başarıyla yürüteceğiz. Partimiz iktidara yürürken il ve ilçe örgütlerimiz de diğer alanda olduğu gibi, eğitim alanında da eksiklerini hızla tamamlama sürecine girdi.

18 Ocak 2020 tarihinde Eğitim Politikalarından Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Yıldırım Kaya başkanlığında gerçekleştirilen **“Cumhuriyetin Geleceği İçin Eğitim Çalıştayı”**nı raporlaştırarak kamuoyuyla paylaşmıştık. Halkın iktidarını kurmaya sayılı günler kala, bu raporu da güncellemek için yeni bir eğitim çalıştayı yapma ihtiyacı doğdu.

Bu nedenle **“İkinci Yüzyılda Eğitim Hakkı Çalıştayı”**nı gerçekleştirmek için Türkiye çapında, eğitimin bileşenleriyle birlikte uzun soluklu ön hazırlık çalışmaları yürütüldü. Ekim 2021'den başlayarak, il ve ilçe eğitim sekreterlerimizin öncülüğünde yine eğitim bileşenleriyle hazırlık toplantıları yapıldı.

Eğitim Politikalarından Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Prof. Dr. Lale Karabıyık başkanlığında; Ankara Milletvekili ve TBMM Milli Eğitim Kültür Gençlik ve Spor Komisyonu Grup Sözcüsü Yıldırım Kaya, TBMM Milli Eğitim Kültür Gençlik ve Spor Komisyonu üyeleri Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal, Muğla Milletvekili Suat Özcan, Hatay Milletvekili Serkan Topal, Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel ve Yozgat Milletvekili Ali Keven'in desteğiyle; **4 Kasım 2021 tarihinde İzmir'de başlayıp, 21 Kasım 2021 tarihinde Ankara'da tamamladığımız,** 81 il örgütümüz ve eğitim bileşenlerinin katılımıyla **“İktidar İçin Eğitim Toplantıları”**nı gerçekleştirdik.

İktidar İçin Eğitim Toplantıları'nı 7 bölgedeki merkez illerimiz; İzmir, Burdur, Mersin, Diyarbakır, Trabzon, İstanbul ve Ankara'da il başkanlarımız ve il eğitim sekreterlerimizin koordinasyonu ile gerçekleştirdik.

Toplantılara görüş ve önerilerinden faydalanacağımız kişi ve kurumları özenle seçerek davet ettik. Toplantılara katılan; eğitim faültelerinden uzmanlar, eğitimle ilişkin çalışma yürüten dernekler, okul aile birlikleri, eğitim yazarları, il ve ilçe örgütlerimizde görev yapan eğitim sekreterleri çeşitli konularda sunumlar gerçekleştirdi.

Katılımcılar aşağıdaki başlıklarda görüş ve önerilerini yazılı ve sözlü olarak sundu:

- 1. Eğitimde Fırsat Eşitliği**
- 2. Temel Eğitimde Fırsat Eşitliği**
- 3. Mesleki Eğitimin İyileştirilmesi**
- 4. Öğretmenlerin Mesleki Gelişimi**
- 5. Üniversiteler ve YÖK**
- 6. Katılımcıların Diğer Görüşleri**

Çalışma ve hazırlıklarımızı tamamladıktan sonra; **27 Kasım 2021'de Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'nun da katılımıyla “İkinci Yüzyılda Eğitim Hakkı Çalıştayı” düzenledik.** Ankara/ Yenimahalle Belediyesi Nazım Hikmet Kültür Merkezi'nde gerçekleştirdiğimiz çalıştayda, konularımızı aşağıdaki dört başlık altında topladık.

- 1. Eğitim Hakkı Açısından Temel Eğitim**
- 2. Eğitim Hakkı Açısından Mesleki Teknik Eğitim**
- 3. İkinci Yüzyılda Yüksek Öğretim ve İstihdam Politikaları**
- 4. İkinci Yüzyılda Öğretmenlik Mesleği**

Kitapçığımızda; **“İkinci Yüzyılda Eğitim Hakkı Çalıştayı Sonuç Bildirgesi”**ni bilgilerinize sunuyoruz.

Kemal KILIÇDAROĞLU

*Cumhuriyet Halk Partisi
Genel Başkanı*

Sevgili Dostlarım...

Eğitim, bir topluma sınıf atlatan, çağdaş uygarlığa ulaştırılan temel aktör. Ama biz yeteri kadar eğitime önem verdik mi?

Bir yüzyılı bitirirken istedik ki eğitim sorununu da büyük ölçüde aşmış olalım. Ama bugün geldiğimiz noktada çok güzel başlayan bir eğitim süreci, zaman içinde ciddi aksamalara yol açtı. Çocuklarımızı yeri geldi denek olarak kullandık. Bunu yaparken de eğitimcileri, öğretmenleri dinlemedik. Oturduk masamızın başına kararı biz verdik, en iyisini biz biliyoruz dedik. Sonuçta da bugünkü tablo çıktı ortaya.

4+4+4 sistemi parlamentoya geldiğinde bunun yanlış olduğunu, kalkınma planlarında olmadığını, eğitim şuralarında görüşülmediğini, Bakanlar Kurulu'nda görüşülmediğini, Milli Eğitim Bakanlığı'nda görüşülmediğini; 5 milletvekilinin imzasıyla teklifin verildiğini, 5 milletvekilinden hiçbirinin de eğitimci olmadığını söyledik. Ama bir nesil de gitse, iki nesil de gitse biz bunu uygulayacağız anlayışı ve dayatma kültürü egemen oldu.

Kanun teklifinin altında beş imza var. 5 grup başkanvekilinden hiçbirisi eğitimci değil. Avukat var, maliyeci var, sanayici var, ilahiyatçı var... Ama hiçbirisi eğitimci değil.

Bugünkü tablo hepimizin yüreğini burkan bir tablo. Biz bu işi nasıl aşarız? Bu konudaki düşüncelerimi sizlerle paylaşmak isterim.

Eğitimin öznesini öğretmen oluşturur. O zaman öğretmenliği toplumun en saygın, en itibarlı konumuna getirmek zorundayız. İlkokulda, ortaokulda, lisede okuduğum yıllarda öğretmen kasabada gezerken toplumun her kesim büyük bir saygı gösterirdi. Ama zaman içinde o saygıyı büyüteçimize saygıyı düşürdük.

Öğretmen arkadaşlarımla konuştuğumda şunu söyledim; artık öğretmenler için “Öğretmenlik Meslek Kanunu” diye özel bir yasanın çıkması lazım. Nasıl hakimler ve savcılar için ayrı bir kanun varsa öğretmenler içinde ayrı bir kanunun olması lazım. Özlük haklarının ayrı bir yasada düzenlenmesi lazım.

Sıradan bir meslek değil öğretmenlik. Toplumun çok ayrıcalıklı bir kesimini temsil ediyor. Bir toplumu eğiten, bize dünyayı, kainatı keşfetmeyi öğreten, daha nitelikli, daha kaliteli soru sormamızın yollarını açan, ufukumuzu genişleten bir kişidir.

O zaman öğretmeni 657 cenderesinden çıkartıp, farklı bir yere oturtmamız lazım. “Efendim şu kadar öğretmen var, nasıl maaşlarını ödeyeceğiz?” Eğer bu soruyu soruyorsanız zaten Türkiye'nin geleceğini düşünmüyorsunuz demektir. Türkiye'nin geleceğinden kopmuşsunuz demektir. Kendinizi bugüne ve geçmişe hapsetmişsiniz demektir. Türkiye'yi buradan çıkarmanın yollarından birincisi, öğretmenler için özel bir meslek kanununun çıkarılmasıdır. Tabii “Öğretmenlik Meslek Kanunu” çıkarken eğitimin bütün bileşenleriyle bir araya gelmek gerekiyor. Bu yasanın içine mutlaka 3600 ek gösterge de konmalıdır. Öğretmene 3600 ek göstergenin verilmesi lazım. Çalışırken itibarını saydığımız, belli hakları tanıdığımız bir öğretmen emekli olduğu zaman başka bir yere itilmemelidir. Emekli olduğu zaman da aynı bütçesini sürdürebilmelidir; toplumun saygın bir kişisi olmalıdır. Dolayısıyla 3600 ek göstergelyi vererek ona toplumun ne kadar saydığını, sevdiğini de bir şekilde hissettirmeliyiz.

24 Kasım Öğretmenler Günü'nde birer maaş ikramiye vermeliyiz. Toplumun duygularını, sevgisini, saygısını öğretmene yansıtılması açısından... Bir maaş ikramiye çok büyük bir para değil, ama şu anlama geliyor. “Ben bu devlete vergi veriyorum ama verdiğim vergiden öğretmene bir ayrıcalık sağlamak istiyorum.” Öğretmen de bu duyguyu kavramalı, vergi veren vatandaş da bu duyguyu kavramalı. Bunu yapabildiğimiz zaman, toplumun öğretmene

yönelik itibarı çok daha güçlü hale gelecektir.

Hiçbir öğretmenin yoksulluk sınırının altında maaş almaması lazım. Bu konuda düzenleme gerekiyor.

Ve hizmet içi eğitim... Öğretmenler de kendilerini eğitmek zorundalar. Dünya o kadar hızlı değişiyor ki, bilimde, teknolojiye o kadar büyük değişimler, dönüşümler gerçekleşebiliyor ki öğretmenler de kendi içinde hizmet içi eğitimle sürekli yenilenmeli ve çocuklara yeni bilgileri, yeni dünyaları aktarmalıdır.

Hizmet içi eğitime de Milli Eğitim Bakanlığının çok daha fazla önem vermesi lazım. Bu yapıldığı takdirde meslek kanunuyla beraber mali hakları düzelmiş, özgüveni yüksek, toplumda itibarlı, kendisini yenileyebilen, ufku olan bir öğretmeni hep beraber kucaklamış olacağız.

Bugün yaşadığımız temel sorunlardan biri de kadrolu öğretmen ve sözleşmeli öğretmenin değişik çerçevede ele alınıyor olması. Hatta vekaletle okullarda ders veren öğretmenler var, ücretli öğretmenler var. Bunların tamamının değişmesi lazım. Tümünün yasal güvenliği olan kadrolarda olması lazım.

Öğretmenlerin yaşadığı temel sorunlardan biri de liyakatin göz ardı edilip, sıcak siyasetle insanların belli yerlere gelmeleridir. **Siyaset kurumunun liyakati göz ardı edip, “Bu bizim partiden, bu bizim arkadaşımız, bu dayımın oğlu, bu amcamın oğlu...” diyerek, hak etmediği yerlere bazı öğretmenleri taşımasıdır.** Bunun önüne de yine öğretmenler geçecektir. Liyakatli olan, toplumda saygınlığı olan, bilgisi, birikimi olan, belli bir süre çalışmış olan, dolayısıyla bir makama hak edilerek gelinen bir kültürün oluşması lazım.

Atama bekleyen öğretmenler yüzbinlerce. Bize iktisat dersinin temel kuralı olarak şunu öğretiler; “İnsanların ihtiyaçları sınırsızdır ama o sınırsız ihtiyaçları karşılayacak olan kaynaklar da sınırlıdır.” Dolayısıyla ekonomi biliminin temel özelliği sınırsız ihtiyaçlarla sınırlı kaynakları denge içinde tutabilmektir ve öncelikleri iyi belirlemektir. Eğer bunu yapabilirseniz ülkeyi hızla büyütürsünüz, hızla kalkındırırsınız, kaynakları yerinde ve verimli kullanabilirsiniz. Şimdi her yerde öğretmen yetiştiren Üniversiteler plansız ve programsız.

İstanbul’da çöp toplayan gençlerle bulduğumda, Biyoloji bölümünden mezun, atama bekleyen bir öğretmen, “Ben çöp toplayarak çoluk çocuğuma bakıyorum” dedi. Bu tabloyu 21. yüzyılın Türkiye’sinde siyaset kurumu içine sindirebilecek mi? Yaptığı hatayı fark edebilecek mi? Planlama dediğimiz budur zaten. Önceliklerin sağlıklı belirlenmesi, sınırlı kaynakların en verimli yerlerde kullanılmalıdır.

Her yerde mantar gibi öğretmen yetiştiren okullar açıldılar. Bu kaynakların verimli kullanılmadığını ve savurganca harcadığını gösterir. O nedenle öğretmen yetiştirmenin de sağlıklı, tutarlı bir planlamasının yapılması gerekir. Bu yapılmadığı takdirde bugünkü tablo çıkar ortaya.

Bu tablo çok acı bir tablo. Üniversiteyi bitirip, toplumdan kendisini koparan ve intihara sürüklenen öğretmen adaylarını görünce hepimizin yüreği burkuluyor. Böyle bir tablo 21. yüzyılın Türkiye’sinin hak ettiği bir tablo değil.

Farklı düşünebiliyorsanız, farklı sorular sorabiliyorsanız o ülkenin hızla büyümesine en büyük katkıyı siz yapıyorsunuz ya da yapacaksınız demektir.

Orta Çağda birisi çıkıyor, “Dünya yuvarlaktır” diyor. Herkes dünyanın düz olduğuna inanıyor. Alıp engizisyon mahkemesine götürüyorlar, sen nasıl böyle düşünürsün diye. Bugün farklı düşünmenin ne kadar değerli olduğunu gelişmiş bütün ülkeler bir anlamda kavramıştır. Biz ise farklı düşünenleri hala cezalandırmaya devam ediyoruz. Barış akademisyenleri farklı düşündüler diye üniversitelerden attık. Niçin! Niye atıyoruz, hangi gerekçeyle atıyoruz? 21. yüzyılda yapıyoruz bunu. Kanun Hükmünde Kararnameyle görevine son verilenler (tabi savcılık soruşturma açmış, mahkemede beraat etmemiş mahkum etmişse ayrı) beraat etmişse, savcılık soruşturma açıp takipsizlik vermişse veya hakkında hiçbir soruşturma açılmamışsa bunların tamamının görevlerine iade edilmesi lazım. Türkiye’nin bu ayıptan kurtulması lazım.

Bir başka önemli nokta ise okul, okul aile birliği ilişkisi. Bunun da çok güçlü bir hukuksal zemine oturtulması lazım ve her okulun ayrı bir bütçesinin olması lazım. Gönül ister ki o bütçe tartışılırken

öğrenciler de orada olsun. Okulun bütçesinin nasıl yapıldığını, kaynakların nereye harcandığını, nasıl verimli kullanıldığını görebilsinler, tartışabilsinler, konuşabilsinler, düşüncelerini açıklayabilsinler. Madem demokrasi okuldan başlayacak; o zaman okul bütçesi üzerinden de biz demokrasiyi, kaynakları, kaynakların nasıl verimli kullanılması gerektiğini öğretebiliriz. Bu da geleceğimiz açısından son derece değerli olur.

Hala ikili eğitim var, hala birleştirilmiş sınıflar var, hala EBA'ya ulaşamayan yüzbinlerce evladımız var. Eğer bir yere kaynak ayıracaksanız ve o kaynak Türkiye'nin geleceği açısından son derece önemliyse o kaynağın ayrılması gereken yer öncelikle eğitimidir. Eğitime bu kaynağı ayıracaksınız. Emin olun sadece Milli Eğitim Bakanlığıyla ilgili veya okullarla ilgili bir kaynağa ihtiyacımız var diye bir kampanya açılrsa milyonlarca kişi o kaynağa para yatırır. Çünkü herkes şunun farkında, eğitim çok önemli ve bütün anne,babalar kendi çocuklarının çok iyi eğitim almasını istiyor. Bir dönem kız çocukları okullara gönderilmiyordu ama şimdi anneler özellikle kız çocuklarının okumasını istiyorlar. Bu da bizim açımızdan son derece değerli bir sonuç.

Şöyle bir şey düşünüyoruz. “Meslek lisesi memleket meselesi” diye bir kampanya açılmıştı. Fakat meslek liselerine yeteri kadar talep yok.

Düşüncemiz şu; Eğitim, üretim içinse, bir öğrenci eğitim süreci içinde aynı zamanda üretim zincirini de görmek istiyorsa biz de bütün organize sanayi bölgelerinde teknoloji liseleri kurmak istiyoruz.

Bunlar yatılı da olabilir, 6 yıllık veya 7 yıllık da olabilir. Buna öğretmenler karar verecek. Belli bir sınıftan sonra okuduğu bölümün izdüşümü olan yerlerde staja gidecek. Staja gittiği zaman sosyal güvenlik primleri devlet tarafından yatırılacak. Onu mühendis görececek, ustabaşı görececek. Öğrenci de üretim zincirini görececek, nasıl üretildiğini görececek, insanların nasıl çalıştığını görececek okuldan mezun olduğu zaman arzu ederse işi hazır olacak.

Bu okulların cazip olabilmesi için şöyle bir şey daha düşündük. Eğer çocuk teknoloji lisesini bitirdiğinde üniversiteye gitmek istiyorsa iz

düşümü olan fakülteye artı puanla gitsin. Böylece bu çocuk teknoloji liselerini öncelikle tercih edecektir. Çünkü artı puanı olacaktır. Oradan mezun olacak, sanayiye bilecek, stajını yapacak, sosyal güvenlik primi yatırılmış olacak, aynı zamanda üniversite sınavına girdiği zamanda izdüşümü olan fakülteye artı puanla gitmiş olacak. Bunu hocalarımın tartışmasını isterim. Eksiğimiz varsa tamamlamak isteriz. Çünkü, önümüzdeki süreç içinde her şey değişecek. Siyasi ortam değişecek, daha farklı bir yönetim gelecek, onu sık sık arkadaşlara ifade ediyorum. “Ülkenin büyümeye, kalkınmaya, huzura, kucaklaşmaya ihtiyacı var” diyorum, kamplaşmaya değil, kavgaya değil. Beraber olmaya, birlikte olmaya ve Türkiye'yi büyütme ihtiyacımız var. Türkiye'yi büyütmenin yolunun da ana eksen eğitimidir. Buradan geçtiğimiz andan itibaren Türkiye'yi gerçekten de büyütmüş oluruz.

Atama bekleyen öğretmenler var demiştim. Taşınmalı sistem sorun yaratıyor, kırsal büyük ölçüde boşaldı. Eğer belli bir kapasitesi varsa köylere de okulları açacağız. Okullar olmalı, öğretmen oraya gitmeli, çocukları yetiştirebilmeli, onlara her türlü olanak sağlanmalı. Bunun da bir şekliyle aşılması lazım.

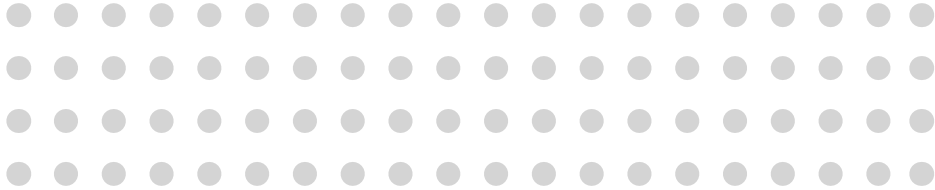
Benim öğrendiğim, arkadaşlarımdan bana aktardığı ve bu konudaki uzmanlarla yaptığım görüşmelerde önümüzdeki ciddi tehlikelerden birisi de genç çocuklarımızın giderek artan uyuşturucu bağımlılığı. İstanbul'da iki yoksul mahallede bu konuda bir araştırma yaptık.

Yaptığımız araştırmada anneler, “Eğer oğlum veya kızım akşam eve geldiğinde cep telefonu yoksa sattı da acaba bir şey mi aldı diye düşünüyorum” diyor.

Çocuğunun uyuşturucu kullandığını hiç kimsenin öğrenmesini istemiyor, bilmesini istemiyor. Her okulda mutlaka bir güvenlik görevlisi istiyor. Aslında sadece güvenlik görevlisi değil, bir de sağlık görevlisinin olması lazım. Çocuklarımızın herhangi bir şekliyle sağlık sorunu çıktığında ilk müdahalenin okulda yapılması lazım. Dışarıda atama bekleyen çok sayıda sağlıkçımız var. Bunlar yapılabilir, güvenlik görevlileri alınabilir. Öğretmenin, müdürün kontrolünde onlar okulların güvenliğini de sağlamış olurlar. Bunun da düşünülmesi gerekir. Hocalarım düşünsünler, tartışınlar bize yol, yöntem gösterebilirler, biz onun gereğini bir şekliyle siyaseten yapmaya çalışalım.

Türkiye'nin en temel sorunlarından birisi olan yurt sorunu çözülemedi. Bütün hocalarım söz veriyorum, bir yere yazın, bir yere kaydedin inşallah yurt sorununu iktidarımızda bir yıl içinde çözeceğiz. Birer kişilik, üçer kişilik odalar, sıcak su, soğuk su, geniş bant internet erişimi her türlü imkan sağlanacak. Türkiye'nin kurtuluşu buradan geçiyor, eğitimden geçiyor. Nitelikli eğitimi verdiğimiz zaman, dünyayı eğitim süreci içinde gençlerimiz sorguladıkları zaman, yeni keşifleri buldukları zaman, "Yeni icatlar çıkarmayın" diye bir söz, biz tam tersini söyleyeceğiz. Yeni icatlar çıkarırsanız başımızın üstünde yeriniz var diyeceğiz. Yeni icatlar çıkarmak için zaten elimizden gelen her türlü çabayı gösteriyoruz. Fırsat eşitliğini sağlayacağız.

Benim Anadolu'nun kuş uçmaz, kervan geçmez bir köyünde doğduğumu bilmenizi isterim. Cumhuriyetin bize verdiği fırsat eşitliği, o fırsat eşitliğinin bize sağladığı olanaklarla geldik üniversiteleri okuduk. Siyasette, bürokraside belli yerlere geldik. Bu fırsat eşitliğinin, bu ülkenin bütün çocuklarına sağlanması lazım. Bunu sağlayacak olan siyaset kurumu, ama o siyaset kurumunu terbiye edecek olan da yine öğretmenlerimiz. Öğretmenler siyasetçinin nasıl davranması gerektiğini de söyleyecekler, anlatacaklar. Tartışmanın ne kadar değerli olduğunu anlatacaklar, farklı düşünmenin ne kadar değerli olduğunu anlatacaklar. Çok karamsar değilim, bunların hepsi olacak. Bir gün bütün siyasiler gelecek öğretmenlerimizi can kulağıyla dinleyecek ve yaptıkları hataları da bir şekilde telafi edecekler.

“İKTİDAR İÇİN EĞİTİM TOPLANTILARI”

İzmir, Burdur, Mersin, Diyarbakır, Trabzon, İstanbul ve Ankara merkezli 81 ilde önceden yapılan toplantıların yazılı raporlarını temsilci düzeyinde **700 kişinin katılımı ve 150 sözcünün** konuştuğu bölge toplantılarında il eğitim sekreterleri, eğitim sendikaları, öğretmenler, öğrenciler, öğretim üyeleri, veliler, demokratik kitle örgütleri ve eğitimin diğer bileşenlerinin katılımı ile yaptık.

Bu toplantılarda eğitimle ilgili hemen her konu dile getirildi. İllerimizden gelen raporlar, il genelinde eğitimle ilgili kişilerle, dernek ve sendika temsilcileriyle yapılan toplantıların sonucunda hazırlandığından çok sayıda kişi ve kuruluşun görüşlerini içermektedir.

Geniş katılımı hazırlanan bu raporlar ile bölge toplantılarımıza katılan kişi ve kuruluşların sundukları raporlar doğrultusunda Cumhuriyet Halk Partisi iktidarında yapılması istenilenler şunlardır:

ÖĞRETMENLER

1. Öğretmenliğin meslek, özlük, sosyal haklar ve ilerleme sorunlarının çözümünde yıllardır sürüncemede kalan Öğretmenlik Meslek Kanunu eğitimin tüm bileşenlerinin görüşleri doğrultusunda hemen yasalaştırılması.
2. Öğretmenlere 3600 ek gösterge hakkı verilmesi.
3. Öğretmen yetiştirme politikaları tümünden değiştirilerek, öğretmen yetiştiren kurumların çağın gereklilikleri doğrultusunda güçlendirilmesi.
4. Ücretli ve sözleşmeli öğretmenlik uygulamasına son verilerek, tüm öğretmenlerin kadroya alınması.
5. Öğretmenlere hak ettikleri kamusal ve toplumsal saygınlık yeniden kazandırılarak çalışma koşullarının eğitimin en yüksek derecede etkililiğini sağlayacak şekilde maaşlarının yoksulluk sınırının altında olmaması için yeniden düzenlenmesi.
6. Öğretmen açığı kapatılarak tüm okullara ihtiyaç dahilinde kadrolu öğretmen ataması yapılması ve atamalarda mülakata son verilmesi.

7. Kapatılan Anadolu Öğretmen Liseleri yeniden açılarak öğretmen eğitiminin liseden itibaren başlaması, Öğretmen yetiştirme görevinin Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülmesi.

8. Öğretmen yetiştirme programlarında uygulanan alan bilgisi dersleri, adayların öğretmen olarak atanacakları kurumlarda uygulanan programlar ile uyumlu hale getirilmesi.

9. Milli Eğitim Bakanlığı hizmet binaları ve öğretmenevlerinin her bölgede öğretmenler için ulaşılabilir hale getirilmesi.

10. Meslek dersi öğretmenlerinin özlük hakları diğer öğretmenlerle eşit hale getirilerek öğretmenlerin mesleki uzmanlıklarının hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimlerle geliştirilmesi.

11. Mevcut öğretmen kariyer sistemi kaldırılarak öğretmenlerin Sağlık Bakanlığında doktorlar için uygulanan akademik kariyer sistemine benzer bir kariyer sistemi getirilmesi.

12. KHK ile eğitim kurumlarından ihraç edilen ancak hakkında kesinleşmiş hüküm bulunmayan eğitim emekçilerinin tamamının göreve iade edilmesi, hak kayıplarının geriye dönük telafi edilmesi.

13. Eğitim kademelerinin her alanının cemaat ve tarikat kadrolarından temizlenerek bu tür grupların eğitime müdahalesine son verilmesi.

MESLEK LİSELERİ

14. Meslek liselerinin mevcut yapısı tümünden gözden geçirilerek müfredat ve uygulamalar ile genel ve teknik eğitimin çağın gerekliliklerine göre yeniden düzenlenmesi, teknoloji liselerinin açılması.

15. Meslek liseleri, öğrencilerin isteyerek tercih edebilecekleri şekilde cazip hale getirilerek; meslek lisesi mezunlarının piyasada ucuz işgücü olarak çalıştırılmasının önüne geçilmesi ve kendi alanlarında istihdam olanaklarının sağlanması.

16. Meslek liselerinde yardımcı personel ihtiyaçları giderilerek her türlü malzeme, makine ve teçhizat olanaklarının düzenli olarak sağlanması, meslek liselerinin koşullarının uygulamalara uygun hale getirilmesi.

17. İmam-hatip okul sayıları gözden geçirilerek, ülke ihtiyaçlarına göre yeniden düzenlenmesi.

DEVLET -ÖZEL OKUL AYRIMI

18. Devlet okulları ve özel okullar arasındaki ayrıma son verilmesi, özel okullara devlet desteğinin kaldırılarak, denetimlerin sıkılaştırılması.

19. Özel okulda çalışan öğretmenlerin maaşlarının devlet okullarında çalışan öğretmenlerden az olmaması, öğrencilerden alınan ücretlere üst sınır konulması.

ÖZEL VAKIFLARLA YAPILAN PROJELER VE SÖZLEŞMELER

20. Eğitimi ticarileştiren uygulamalara son verilerek okullarda yürütülen projelerin denetime tabi olması.

21. Özel vakıf ve derneklerle imzalanan sözleşmelerin gözden geçirilerek iptal edilmesi.

DERS KİTAPLARI

22. Ders kitaplarının çocuk gelişimi ve pedagojik kuramlara uygun olarak alan uzmanları tarafından yazılması ve alan uzmanları tarafından denetlenmesi.

23. Ders kitaplarının yazarlarının alanıyla ilgili, uzman ve gerçek kişiler olması.

24. Ders kitaplarının yardımcı kitaplara ihtiyaç duyulmayacak biçimde yazılmasının sağlanması.

25. Ders kitaplarının insan haklarını gözetmeyen, cinsiyet ayrımı ve şiddet içermeyen bir içeriğe sahip olması.

26. Ders kitaplarının öğrenci ile ailesinin dini inançları arasında bir çatışma yaratmaması.

OKULLAR VE İHTİYAÇLARI

- 27.** Okullarda çalışan yardımcı personel ile güvenlik görevlisi sayısının artırılarak, her okulun ihtiyacına göre kadrolu personelin atanması.
- 28.** Tüm yardımcı personelin özlük haklarının iyileştirilerek personel arasındaki ayrıma son verilmesi.
- 29.** Okulların fiziki koşulları düzeltilerek her okulda uygulama sınıfları, işlikler ve ziraat bahçelerinin bulundurulması.
- 30.** Okul mimarilerinin yeniden gözden geçirilerek öğrenciler için uygun okul mimarilerinin tasarlanması.
- 31.** Her okulda bulunduğu bölgeye uygun olarak üretimlerin yapılması sağlanarak bu ürünlerin okul kooperatifleri aracılığıyla değerlendirilmesi.
- 32.** Okullar arasında her türden nitelik ayırımına son verilmesi.
- 33.** Olağanüstü hallerde uzaktan öğretim sürecinde gerekli olan teknolojik alt yapının her öğrenci ve öğretmen için ücretsiz olarak sağlanması.
- 34.** Her okulda sınıf mevcutlarının pedagojik standartlar gözetilerek düzenlenmesi ve ikili eğitime son verilmesi.
- 35.** Okullardaki ders gün ve saatlerinin her yaş grubunun gelişimine göre yeniden düzenlenmesi.
- 36.** Okulların tüm ihtiyaçlarının Millî Eğitim Bakanlığı tarafından karşılanması, hiçbir şekilde ailelerden bağış adı altında ücret talep edilmemesi.
- 37.** Okul-Aile Birliklerinin karar alma süreçlerine aktif katılımı sağlanarak birlik yapılarının güçlendirilmesi için yasal düzenlemelerin yapılması.
- 38.** Okullardaki rehberlik hizmetleri güçlendirilerek öğrencilerin gelişiminin düzenli olarak takip edilmesi, “Rehberlik Araştırma Merkezleri” ve okullar arasındaki işbirliğinin güçlendirilmesi.

EĞİTİME ERİŞİM VE GÜVENLİ EĞİTİM ORTAMI

- 39.** Okul binaları afetlere karşı dirençli hale getirilerek, hasarlı olan binaların tahliye edilmesi.
- 40.** Tüm okullara temiz ve ulaşılabilir su imkanı sağlanması, gerekli incelemeler yapılarak su arıtma tesisleri ve kontrollerinin yapılması,
- 41.** Okullar çocukların her türlü istismardan, şiddetten ve kazalardan korunabilecekleri güvenli yerler haline getirilerek, çocuk haklarının okul içerisinde güvence altına alınması.
- 42.** Okulların özel gereksinimli çocuklar için destekleyici ve sıcak ortamlar haline getirilmesi.
- 43.** Her çocuğun okula gitme ve nitelikli eğitim alma hakkı gözetilerek yoksul aile çocuklarının eğitime erişiminin sağlanması; okula devam etmelerinde engellerle karşılaşmamaları için gerekli önlemlerin alınması.
- 44.** Kız çocuklarının eğitime erişilebilirliği sağlanarak eğitime etkin olarak katılmalarını önleyen bütün engellerin kaldırılması; eğitimde cinsiyete dayalı her türlü ön yargının önlenmesi.
- 45.** Engelli çocuklara, gençlere, yetişkinlere, özel durumları ve farklılıkları dikkate alınarak, bütünleştirilmiş ortamlarda, engelli olmayanlarla, eşit eğitim imkanlarının sağlanması.
- 46.** Taşınmalı eğitime son verilerek köy okullarının yeniden açılması.
- 47.** Öğrencilerin sağlık sorunlarının giderileceği ilk yardım, revir odasının bulunmasının sağlanması.
- 48.** Okullarda özel olarak yetiştirilmiş okul hemşirelerinin görevlendirilmesi.
- 49.** Okulların halk sağlığı merkezleriyle ilişkilendirilerek, okulların önleyici sağlık hizmetlerini düzenli biçimde almalarının sağlanması.

SINAV SİSTEMİNİN KALDIRILMASI

50. Mevcut merkezi sınav sisteminin tümüyle kaldırılması, yerine öğrencilerin yararına bir sistemin geliştirilmesi.

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM VE ZORUNLU EĞİTİMDE KADEMELERİN YENİDEN DÜZENLENMESİ

51. Okul öncesi eğitimin 3 yaş itibariyle başlaması ve zorunlu olması, her mahallede en az bir kreş açılması.

52. 4+4+4 sistemi kaldırılarak bunun yerine 1+5+3+3 sisteminin getirilmesi.

53. Zorunlu temel eğitimde, örgün eğitim çağındaki öğrencilerin açık öğretim kurumlarına yönlendirilmesine son verilerek açık öğretimin zorunlu temel eğitimde bir yetişkin eğitimi etkinliği olarak ele alınması.

ÖĞRETİM PROGRAMLARI VE SEÇMELİ DERSLER

54. Öğretim programlarının ulusal ve evrensel değerleri önemseyen, bilimin yol göstericiliğine inanan, içinde yaşadığı dünyayı anlamaya çalışan, kültürel ve sanatsal gelişimi odağa alan, soran sorgulayan, araştıran bireyler yetiştirmeyi amaçlayan bir anlayışla laik, bilimsel ve toplumsal cinsiyet eşitliği ilkelerini temel alarak yeniden hazırlanması.

55. Ana dili farklı olan çocuklar için uyum programları geliştirilerek resmi dil ile birlikte ana dillerinde eğitim almalarının da sağlanması.

56. Temel eğitim düzeyinde en az bir yabancı dili ileri seviyede öğrenmeleri için gerekli düzenlemelerin yapılması.

57. Öğrencilerin akademik gelişimleri dışında kültürel, sosyal, psikolojik ve fiziksel gelişimlerine gereken ilgi gösterilerek müzik, spor ve sanat derslerine ayrıca önem verilmesi.

58. Seçmeli din dersleri için öğrencilerin zorlanmasının önlenmesi.

59. Zorunlu din dersinin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararları doğrultusunda yeniden gözden geçirilmesi.

FIRSAT EŞİTLİĞİ

60. Eğitimde fırsat eşitliği için belirli standartların belirlenmesi ve bu standartlar baz alınarak okullarda denetimlerin gerçekleştirilmesi.

EĞİTİM YÖNETİMİ

61. Liyakatsiz eğitim yöneticisi atamalarına son verilmesi, mevcut liyakatsiz atamaların geri alınması.

62. Yönetim kademelerinde cinsiyet eşitliğinin gözetilmesi.

63. Eğitim emekçilerinin sendikal örgütlenmelerinin önündeki engeller kaldırılarak, sendikalar arasındaki ayrıma son verilmesi.

64. Sendikaların karar alma süreçlerine etkin katılımının sağlanması.

65. Tüm ihalelerin şeffaf bir şekilde kamu yararı gözetilerek gerçekleştirilmesi.

YÜKSEK ÖĞRETİM

66. Var olan üniversiteler gözden geçirilerek gerekli koşulları sağlamayan üniversitelerin birleştirilmesi ya da meslek yüksekokullarına dönüştürülmesi.

67. Yükseköğretim Kurulu (YÖK) kaldırılarak üniversitelerde aşağıdan yukarıya karar, yürütme, denetim ve değerlendirme sistemlerinin oluşturulması.

68. Üniversitelerin ihtiyaç duyduğu, öğretim ve bilimsel araştırma için gerekli olan idari, teknik, araştırma görevlisi ve öğretim üyesi kadrolarının tahsis edilmesi.

69. Vakıf üniversiteleriyle ilgili gerekli denetimler gerçekleştirilerek bu üniversitelerin ticari işletmeler olarak yönetilmesinin önüne geçilmesi.

SOSYAL YARDIM VE BARINMA

- 70.** Eğitimin tüm kademelerinde talep eden öğrenciler için ücretsiz barınma ve beslenme olanaklarının sunulması.
- 71.** Eğitimin tüm kademelerinde ihtiyacı olan öğrencilere geri ödemesiz burs imkanının sağlanması,
- 72.** Mevcut öğrenim kredisi borçlarının faizleri silinerek öğrenciler çalışmaya başladıklarında ödeyecekleri şekilde yeniden yapılandırılması.
- 73.** Üniversite öğrencilerin ekonomik kaygı gütmeden eğitimlerini tamamlayabilecekleri şekilde burs ve/veya üniversite içerisinde eğitimlerine engel olmayacak şekilde ve kendi alanlarında çalışabilecekleri ortamlar sağlanması.
- 74.** Öğrencilerin ekonomik koşullar nedeniyle eğitime ara vermelerinin önüne geçilmesi.
- 75.** Üniversite eğitimi boyunca her türden staj uygulamasının öğrencilerin emekleri karşılığında ücretlendirilmesi ve çalışma süresi boyunca öğrencilerin sigortalandırılması.
- 76.** Üniversite mezunu öğrencilere kendi alanlarında iş güvencesi sağlayacak çalışmalar gerçekleştirerek, bölüm kontenjanlarının buna göre yeniden düzenlenmesi.
- 77.** Sosyal yardımlarda bulunan kuruluşların öğrencileri istismar etmelerine izin verilmemesinin sağlanması.

MAARİF VAKFI

- 78.** Maarif Vakfı denetim altına alınarak bütçeden ayrılan payın yeniden düzenlenmesi.

HALK EĞİTİM MERKEZLERİ VE YETİŞKİN EĞİTİMİ

- 79.** Halk Eğitim Merkezleri işlevlerine uygun hale getirilerek burada çalışan yönetici ve öğretmenlerin alanlarında uzman kişiler tarafından seçilmesi.

- 80.** Halk Eğitim Merkezlerinin halkın erişebileceği şekilde yeniden yapılandırılması.
- 81.** Halk Eğitim Merkezlerinde istihdam edilecek yetişkin eğitimi uzmanlarının hem merkezlerdeki eğitimi planlama, yönetme, hem de yerel yönetimlerin, sivil toplum kuruluşlarının gerçekleştirdikleri eğitimlere danışmanlık ve denetim görevlerinde bulunmalarına imkan verilmesi.
- 82.** Yetişkin nüfusun, başta kadınların okuma-yazma ihtiyaçlarının karşılanması olmak üzere temel ve daha ileri eğitim olanaklarına erişimini sağlayacak politikaların hayata geçirilmesi.
- 83.** Yaşlıların eğitimi çok boyutlu olarak ele alınarak eğitimi de içine alan yaşam merkezlerinin oluşturulması.

İKİNCİ YÜZYILDA EĞİTİM HAKKI ÇALIŞTAYI SONUÇ BİLDİRGESİ (27 Kasım 2021 Ankara)

İkinci Yüzyılda Eğitim Hakkı Çalıştayımıza katılarak sözlü ve yazılı görüşlerini bizimle paylaşan, kurum temsilcileri ve kişiler değerli katkılar sunmuşlardır. Bu görüş ve önerilerinden de faydalanılarak **Cumhuriyet Halk Partisi'nin ikinci yüzyıldaki eğitim programı** oluşturulacaktır.

İKİNCİ YÜZYILDA ÖĞRETMENLİK MESLEĞİ

Komisyonumuz görüş ve önerilerini “**Öğretmen adaylarının seçimi, eğitimi ve öğretmenlik mesleği**” başlığı altında toplamıştır.

Çözüm Önerileri

Öğretmen Adaylarının Seçimi:

1. Öğretmen ihtiyacı önceden belirlenmeli ve bu ihtiyacın karşılanması için gerekli planlamayı yapılmalıdır.
2. Öğretmen liselerinin tekrar açılması ve bu lise mezunlarının üniversite giriş sınavlarında avantajlı kılınması sağlanmalı ve öğretmenlik mesleğine ilgi teşvik edilmelidir.
3. Eğitim Bilimleri Fakülteleri yeniden güçlendirilmeli ve köklü üniversitelerde Eğitim Bilimleri Fakülteleri açılmalıdır. Diğer eğitim fakültelerinin bazıları ise bölgesel olarak birleştirilmelidir.
4. Ataması yapılmayan öğretmen sorununun aşılması, öğretmenlerin istihdamının sağlanması için fakültele alınacak öğrenci sayılarının belirli bir plan doğrultusunda azaltılması yoluna gidilmelidir.
5. Öğretmenlik mesleğine yatkın olmayan öğrencilerin 3. sınıftan itibaren başka fakültele geçmesine izin verilmelidir.

Öğretmen Adaylarının Eğitimi:

1. Öğretim teknolojileri yeterlilikleri bütün öğretmen adayları için kazandırılmalıdır.
2. Öğretmenlik profesyonel bir meslektir ve öğretmen yetiştirme eğitim fakültelerinin görevi olmalıdır “pedagojik formasyon” kursları kesinlikle kaldırılmalıdır.
3. Eğitim fakültelerinin fiziksel koşulları iyileştirilmelidir.
4. Öğretmenlerin kültürel okuryazarlığının geliştirilmesi için eğitim fakültesi programlarında kültür, sanat ve spor derslerinin verilmesi, öğretmenliğin entelektüel bir meslek olduğunun vurgulanması gerekir.

5. Öğretmen adayının okul ortamını her yönüyle tanınması ve deneyimlemesi (yaparak yaşayarak öğrenmesi) için programlarda 2. sınıftan itibaren başlamak kaydıyla her yıl 1 ders olmak üzere 3 uygulama dersi yer almalıdır. Ayrıca programlar kapsamında okutulan diğer derslerde de teori ve pratiğin dengeli bir şekilde yer alması sağlanmalıdır.

6. Öğretmen adaylarının; eğitimin politika, ekonomi, sosyoloji, kültür, gibi alanlar ile başını kurabilmeleri amacıyla öğretmen eğitimi programlarında Eğitim Sosyolojisi, Eğitim Felsefesi, Eğitimin Güncel Sorunları, Çok Kültürlü Eğitim, Eleştirel Pedagoji, vb. başlıklı dersler yer almalı bu derslerin içerikleri öğretmen adaylarının entelektüel gelişimine uygun olacak biçimde düzenlenmelidir.

7. Öğretmen yetiştirme programlarında mutlaka cinsel sağlık eğitimi yer almalıdır.

8. Öğretmenlerin hizmet içi eğitimi daha etkili hale getirilmelidir. Hizmet İçi Eğitim Enstitüsü bağımsız bir enstitü haline getirilmeli ve bölgelerdeki şubeleri de eğitim-araştırma uygulama merkezleri olacak biçimde yeniden düzenlenmelidir.

Öğretmenlik Mesleği:

1. Öğretmenlik Meslek Kanunu ILO - UNESCO ortak belgesi olan Öğretmen Statüsü Tavsiye Kararı doğrultusunda tüm eğitim paydaşlarının katılımıyla hazırlanmalıdır.
2. Öğretmenlik mesleğinin statüsünün geliştirilmesi için gerekli çalışmalar yapılmalıdır.
3. Ücretli ve sözleşmeli öğretmenlik uygulamasına son verilerek, tüm öğretmenlerin kadrolu olarak istihdam edilmesi sağlanmalıdır.
4. Öğretmenlere yönelik mevcut kariyer sistemi kaldırılarak, öğretmenlerin eğitimi farklı alanlarda akademik kariyer yapmalarını sağlayacak yeni bir kariyer modeli getirilmelidir.

EĞİTİM HAKKI AÇISINDAN TEMEL EĞİTİM

Çözüm Önerileri

1. Devlet bilimsel, laik, nitelikli, kesintisiz temel eğitimi tüm yurttaşlarına eşit bir şekilde sağlamakla yükümlüdür. Eğitim hakkı fırsat eşitliği politikaları ile sınırlandırılmaz. Temel eğitimde okullaşma ile ilgili veriler dezavantajlı toplum kesimlerinin (çalışmak durumunda kalan çocuklar, cezaevinde yaşamak durumunda olan, ıslah evinde kalan, geçici koruma altında olan çocuklar, çatışma yoğunluklu bölgelerde yaşayan çocuklar gibi, özel gereksinimli çocuklar, kız çocukları, ana dili Türkçe olmayan çocuklar gibi) eğitime erişim sorununun yalnızca eğitimsel yaklaşımlarla çözülemeyeceğini ortaya koymakta, eğitimsel çözümlerin sosyal politika önlemleri ile bütünleştirilmesini gerektirmektedir. Bu çözümlerin üretilmesi anne-babaların eğitime yönelik duyarlılıklarını geliştirmeyi amaçlayan yetişkin eğitimi programlarını da kapsayacak biçimde, pozitif ayrımcı, daha fazla kamu kaynağı ayıran bir yaklaşımla ele alınmalıdır. Sosyal devlet yaklaşımının da gereği budur. Temel eğitimin her düzeyinde yüzde yüz okullaşmayı sağlayacak sosyal politikalar geliştirilmelidir.
2. 2012-2014 yılında uygulamaya konan 4+4+4 eğitim sistemi ile eğitime erişim eşitsizliği artmıştır. Çocuk işçiliğini besleyen, çağ nüfusu öğrencileri açık öğretime yönlendiren, kız çocuklarını erken evliliğe teşvik eden, eğitimin içeriğini dinsel referanslara göre biçimlendiren, eğitimde piyasalaşmanın önünü açan bir uygulama olarak, 4+4+4 dayatması eğitim hakkının önündeki engellerden birisidir. Eğitimden kopuşların ilköğretimin ikinci aşamasında yoğunlaştığı göz önünde bulundurulduğunda bu uygulama ile fiilen gerçekleşen zorunlu eğitim süresi 5 yılın altına çekilmiştir. 4+4+4 şeklindeki uygulama asla devam etmemelidir.
3. Okul öncesi eğitimde okullaşma oranlarının düşük olmasının temel nedeni bu alanın büyük ölçüde piyasaya terk edilmesi ve özel okulların ücretlerinin de yüksek olmasıdır. Erken yaşlardan başlamak üzere kamusal parasız okul öncesi eğitim olanakları sağlanmalıdır. Okul öncesi eğitimde yaşanan sorun yalnızca özelleşme ile ilgili değildir. Vakıf ve cemaatlerin sıbyan mektebi adı altında dini eğitimin verildiği okul öncesi eğitim kurumları açmasına da izin verilmemelidir.

4. Çalışma durumunda kalan çocukların temel eğitim sorunlarının çözümünü hedefleyen politikaların ailelerin içinde bulunduğu yoksunluk ve yoksulluk koşullarının çocuklar üzerindeki olumsuz etkisini ortadan kaldıracak nitelikte ve kapsamda olması, pozitif ayrımcı politikaları içermesi, süreklilik taşıması, göstermelik olmaktan öteye gitmesi gerekmektedir. Görüldüğü gibi sorunun bir boyutu, eğitim politikaları ile ilgiliyken diğer boyutu da sosyal devlet anlayışının bir gereği olarak bu toplum kesimleri için daha fazla kaynak ayıracak hükümet politikaları ile ilgilidir.

5. Özel gereksinimli çocuklar için yeterli nitelikte ve nicelikte kamu eğitimi hizmeti sağlanmalı, bu kesime yönelik hizmetler bilgi ve deneyime sahip alanın uzmanları ve öğretmenleri tarafından yürütülmeli, hizmetler Milli Eğitim Bakanlığı, sosyal hizmet kurumları ve yerel yönetimler ile iş birliği içinde aileye yönelik rehberlik ve destek hizmetlerini de kapsayacak biçimde ele alınmalıdır.

6. Üstün yetenekli çocukların ilkokuldan başlayarak tespiti için ilkokul öğretmenlerinin ve rehber öğretmenlerin hizmet içi eğitimi gerçekleştirilmeli, Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinin fiziki alt yapı ve personel eksikliği sorunları giderilmeli, Bilim ve Sanat Merkezlerinin öğretmenlerin merkezin amaçlarına uygun nitelikte olmaları sağlanmalı ve bu merkezler aile rehberlik faaliyetlerini de kapsayacak biçimde geliştirilmesi ve uygun fiziki ortamlara kavuşturulması sağlanmalıdır.

7. Taşımali eğitim yoluyla il ve ilçe merkezlerine öğrenci taşıma uygulamasından vazgeçilmelidir. Mevcut durumu ile taşımali eğitimin maliyeti sanıldığı kadar düşük değildir. Kaldı ki eğitime erişim güçlüğü yaşayanları desteklemek sosyal devletin görevidir. Birleştirilmiş sınıf uygulamasına son verilinceye kadar güçlendirilmeli, derslerde kullanılacak materyal desteği sağlanmalı ve yeterli sayıda lojman hizmeti sunulmalıdır. Türkiye'de atanamayan öğretmenler de göz önünde bulundurulduğunda artan nüfusun eğitim ihtiyaçlarını karşılayacak öğretmen kaynağı bulunmaktadır. Öte yandan taşımali eğitimin gerekçesi olarak gösterilen birleştirilmiş sınıflar uygulaması öğretmen eğitimi ile çözülebilecek bir nitelik de taşımaktadır.

8. Nüfusun eğitim düzeyini yükseltmenin bir yolu tüm çocukların zorunlu eğitim süresini tamamlayacak şekilde, eğitim sürecine dahil edilmesinden geçerken diğer yolu yetişkinlerin eğitim eksikliklerinin tamamlanmasından geçmektedir. 4+4+4 modeli ile çağ nüfusu

öğrencilerinin açık öğretime geçişlerinin yolu açılmıştır. Yapılan araştırmalar bir yetişkin eğitimi kurumu olması beklenen açık öğretim lisesinin öğrencilerinin büyük çoğunluğunun çağ nüfusu öğrencilerden oluştuğunu göstermektedir. Oysa ki açık öğretim uygulamaları sosyal devlet anlayışının bir sonucu olarak örgün eğitim dışında kalan yetişkinlere eğitim fırsatı sağlamak için gündeme gelmiştir. Çağ nüfusu öğrencilerin açık öğretim lisesine geçişleri engellenmeli bu kurumlar birer yetişkin eğitimi kurumu haline getirilmelidir. Özellikle kadınlarda okuryazarlık sorununun devam ettiği göz önünde bulundurularak 1. kademe ve 2. kademe okuma-yazma kursları işlevsel hale getirilmeli, kadınların bu kurslara katılımını özendirici önlemler alınmalıdır.

9. Milli Eğitim Bakanlığı yetişkin nüfusun eğitim ihtiyaçlarını büyük ölçüde Halk Eğitimi Merkezleri kanalıyla yürütmektedir. Bugün il ve ilçe merkezlerinde 990 halk eğitimi merkezi bulunmaktadır. Halk Eğitimi Merkezleri hobi kursları ağırlıklı olarak işlevlerini yerine getirmektedirler. Bu merkezler eğitim, üretim ve örgütlenme bütünlüğü içinde katılanların öğrenmesi, öğrendiklerini üretime çevirmesi ve ürettikleri ürünleri gelir getirici bir etkinliğe çevirecek biçimde örgütlenmesini sağlayacak yapıya kavuşturulmalıdır. Bu merkezlerde görev yapan yönetici, kadrolu öğretmen, usta öğreticilerin yetişkin eğitimi ile bilgi eksikliklerinin giderilmesi, örgün eğitim benzeri yapıdan kurtarılması sağlanmalıdır.

10. Pandemi sürecinde uzaktan eğitim yoluyla gerçekleştirilen eğitim uygulamalarındaki öğrenme kayıplarını telafi edecek programlar geliştirilmelidir.

EĞİTİM HAKKI AÇISINDAN MESLEKİ TEKNİK EĞİTİM

Çözüm Önerileri

Komisyonumuz mesleki ve teknik eğitimi, temel eğitim hakkı açısından değerlendirerek görüş ve önerilerini oluşturmuştur. Buna göre;

1. Mesleki eğitim; eğitim sistemi içinde, temel eğitimin bütünselliği dikkate alınarak yeniden değerlendirilmeli ve çocuklarımızın temel eğitimden yararlanmalarını sekteye uğratabilecek uygulamalardan kaçınılmalıdır.

2. Mesleki eğitimin düşük eğitim düzeyi olarak algılanması, bütünlüklü olmayan yapısı sorgulanmalıdır.

3. Mesleki teknik eğitimin çocukları daha fazla okuldan uzaklaştıran uygulamalarına son verilmelidir.

4. Zorunlu temel eğitimde akademik ve mesleki-teknik eğitim ayrımı ortadan kaldırılmalıdır.

5. Temel eğitim ve yaşam becerileri piyasa tahakkümünden kurtarılmalıdır.

6. Mesleki eğitimin mevcut haliyle sürdürülmesi durumunda meslek lisesi mezunlarının güvenli, güvenceli çalışmalarını sağlayan istihdam politikaları izlenmelidir.

7. Mesleki ve teknik eğitimde açık bulunan bazı bölüm ve alanlar bugün geçerliliğini yitirmektedir. Teknolojik ve bilimsel gelişmelerin ışığında alan ve dallar güncellenmeli, yeni, çağın gereklerine uygun ve istihdam olanağı bulunan alan ve programlar açılmalıdır. Organize sanayi bölgelerinde **Teknoloji Liseleri** açılmalıdır.

8. Staj uygulamaları ile ilgili uygulama güncellenmeli, öğrencilerin ucuz işgücü ya da çocuk işçi olmasına yol açacak uygulamalara son verilmeli, kendi gelişimlerine ve eğitim aldıkları alana uygun şartlarda staj yapmalarını sağlanmalıdır. Staj uygulaması çocukların psikolojik, pedagojik ve mesleki gelişimine katkıda bulunacak şekilde yapılandırılmalıdır.

9. Mesleki ve teknik eğitim yöneticileri alandan gelen, yeterli yöneticilik eğitimini almış alan öğretmenlerinden seçilmelidir.

10. Mesleki ve teknik eğitim okullarının programları bölgelerin ihtiyaçları, özellikleri ve istihdam alanları göz önünde bulundurularak yapılandırılmalı, öğrencilerin mecbur bırakıldıkları değil tercih ettikleri bütünlüklü bir eğitim programları uygulanmalıdır.

11. Mesleki ve teknik eğitim kurumlarına öğretmen yetiştirme yeniden yapılandırılmalıdır. Nitelikli öğretmen yetiştirme politikaları hayata geçirilmeli, Mesleki ve teknik eğitim fakülteleri ihtiyaç duyulan ve istihdam sağlayabilecek alanlarda öğretmen yetiştirmek üzere, Milli Eğitim Bakanlığı ile koordinasyon sağlanarak bağımsız bölümler olarak açılmalıdır.

İKİNCİ YÜZYILDA YÜKSEKÖĞRETİM VE İSTİHDAM POLİTİKALARI

Çözüm Önerileri

1. Üniversite fikrine uygun, üniversite tanımı yapılmalı; idari özerklik, mali özerklik ve bilimsel özgürlük üniversite fikrinin ayrılmaz parçası olarak tanımda yer almalıdır.
2. Yükseköğretim ve üniversitelerde kurumsal özerkliğin ayrılmaz parçası olarak ilgili bileşenlerden oluşan kurullar yönetimi esas olmalıdır. İdari özerkliğin sağlanmasının en geçerli yolu demokratik (bileşenlerce seçilmiş) kurullar yönetimidir. YÖK, ÜAK ve üniversiteler kurul yönetimi bile olamamıştır. YÖK kaldırılmalı ve seçilmiş rektör veya seçilmiş üniversite temsilcileriyle oluşan eşgüdüm kurulu oluşturulmalıdır.
3. Rektörler, üniversite bileşenleri veya onların temsilcilerinden oluşan senato tarafından seçilmelidir ve geri çağrılabilir. Birim temsilcileri de ilgili bileşenlerce seçilmelidir. Boğaziçi Üniversitesi örneğinde olduğu gibi, üniversite bileşenlerinin iradesine uyulmalıdır.
4. Mali özerklik sağlanmalıdır. Üniversiteler kamu kaynaklarıyla finanse edilmeli, bu kaynakların uygun kullanımı üniversitelerin yetkisinde olmalı, amaca uygun kullanımları ile ilgili şeffaflık, kamu denetimi ve hesap verebilirlik sağlanmalıdır.
5. Üniversitenin işlevleri, tanımına uygun ve evrensel ölçütlere göre belirlenmelidir. Araştırma, öğretim ve toplumsal hizmet ve danışmanlıklar; araştırma, öğretim, kontenjanlar ve hizmet alanları ve bunların nasıl yürütüleceği meta değerine göre değil toplumsal ve evrensel ölçüt ve ihtiyaçlara göre belirlenmelidir.
6. Üniversitenin kapsamı, tanımına uygun ve evrensel ölçütlere göre belirlenmelidir. Meslek yüksek okullarının yükseköğretimle ve üniversitelerle bağları yeniden düzenlenmelidir.
7. Üniversiteler planlanmalıdır. Yeni üniversite, fakülte veya MYO açılması ilke ve ölçütlere bağlanmalıdır. Kuruluş yeri olarak ilçe veya şehir değil bölgesel öncelikler dikkate alınmalıdır. Ölçütleri karşılamayan mevcut üniversitelerin uygun dönüşümleri sağlanmalıdır.

8. “Özel-ticari yükseköğretim” üniversite fikri ve tanımıyla uzlaşmazdır. Vakıf üniversiteleri üniversite tanımına uygun hale taşınmalı, kamu hizmeti sürdürmelidir. Üniversite tanımına uymayan, ticarileşen vakıf üniversiteleri kamulaştırılmalıdır.
9. Üniversitenin yerel, toplumsal ve evrensel ihtiyaçlarla bağları kurulmalıdır. Araştırma alanları buna uygun belirlenmelidir.
10. Uluslararası ilişkiler, Bologna süreci, AB, uluslararası standartlar ve diğer uluslararası ilişkiler üniversite tanımına, bilimsel özgürlüklere uygun şekilde geliştirilmelidir. Dışsal akreditasyon gibi kurumsal özerklik ve bilimsel özgürlüklerle çelişen uygulamalar gözden geçirilmeli, üniversite tanım ve ölçütlerine uygun hale getirilmeli; üniversite fikriyle çelişen ilişki ve uygulamalardan vazgeçilmelidir.
11. Üniversitenin birincil işlevi olan araştırma ve araştırma alanları yerel, toplumsal ve evrensel ölçüt, ihtiyaç ve gelişmelere uygun şekilde planlanmalıdır. Araştırmacı ve öğretim elemanı yetiştirme üniversitenin asli işlevlerinden olup toplumsal ve evrensel dönüşümleri, bilimsel ve teknolojik gelişmeleri dikkate almalı, uzun erimli olarak planlanmalıdır. Araştırma alanlarıyla bağları kurulmalıdır.
12. Güvenceli çalışma; kurumsal özerkliği ve kurullar yönetiminin ayrılmaz parçasıdır. Araştırma görevliliği dahil idari teknik tüm çalışanlar güvenceli çalışmalıdır. Çalışanlara yaşam şartlarına ve uzmanlıklarına uygun özlük hakları ve yeterli maaş sağlanmalıdır.
13. Üniversitelerde, atama ve yükselmelerde hak ve liyakat esas olmalıdır. Akademik yükselmeler nicel değil nitelikli ölçütlere bağlanmalıdır. Kadro hakkı olanların kadroya atanmaları bekletilmeksizin yapılmalıdır.
14. İdari ve teknik personelin üniversitenin bilimsel işlevleri ile bağları kurulmalı; atama, yükselme ve özlük hakları karşılanmalıdır.
15. Üniversite tanımı ve ölçütleriyle bağdaşmayan disiplin ve denetim anlayışından vazgeçilmeli, denetim bilimsel işlevlerin yerine getirilmesine yönelik olmalı, haksız şekilde KHK ve görevine son verilenler derhal iade edilmeli, atama veya yükselme süreçlerinde hak kaybına uğrayanların hakları karşılanmalı, haksızlığa yol açan sorumlulardan hesap sorulmalıdır.

16. Üniversitenin asli işlevlerinden öğretim işlevi, bilimsel ve evrensel ölçüt ve gelişmelere uygun nitelikli olarak sürdürülmelidir. Yükseköğretim ve üniversite programlarının ortaöğretimle, toplumsal ve evrensel ihtiyaç ve gelişmelerle bağı kurulmalıdır. Programlar ve kontenjanlar bilimsel ölçüt ve toplumsal evrensel ihtiyaçlara göre belirlenmelidir.

Öğrenci kabulünde yarışmacı sınavlar değil, bilimsel ve pedagojik ilkelere uygun dayanışmacı ve geliştirici geçiş sistemi oluşturulmalıdır.

17. Öğrencilerin barınma, geçinme ve öğretim ihtiyaçları kamu tarafından ücretsiz karşılanmalıdır. Öğrencilerin sosyokültürel gelişimlerine uygun başta kütüphane ve sanat etkinlikleri olmak üzere her tür şart sağlanmalıdır.

18. Uzaktan, açıktan, ikincil, tezsiz gibi öğretim tür ve biçimlerinin üniversite tanımına ve nitelikli öğretim yol yöntemlerine uygunluğu gözden geçirilmeli, bilimsel ve pedagojik ölçütlere uygun olmayan yol yöntemlerden vazgeçilmelidir.

19. Yükseköğretim ve üniversite öğretimi ile ülke ve evrensel şartlar ve gelecek bağlantısı kurulmalı, her mezuna onur ve uzmanlığına uygun iş ve yaşam koşulları sağlanmalıdır.

20. Merak, araştırma, bilimsel eleştirel düşünme üniversite yaşamının ayrılmaz parçası olup dersler ve üniversite ortamı buna uygun hale getirilmelidir.

21. İnsan ve üniversite tanımıyla bağdaşmayan otoriter, baskıcı disiplinci anlayıştan vazgeçilmeli, kampüsler yasaklar değil özgür kampüslere dönüştürülmelidir.

22. Bilim, araştırma, öğretim ve danışmanlık kurumları olan yükseköğretim ve üniversiteler her boyut ve evresiyle tanımında içerilen kurumsal özerklik ve bilimsel özgürlükleri esas tutumalı, toplumsal ve evrensel ihtiyaç ve gelişmelere göre planlanmalı, demokratik ve uygar bir ülke ve toplumun motoru haline getirilmelidir.

Anadolu Bulvarı No: 12 Söğütözü Çankaya 06520
Ankara - TÜRKİYE
Tel: 0312 207 40 00 Fax: 0312 207 40 39

27 KASIM 2021
ANKARA